

Rewolucja czy ewolucja: jak realizować ekologiczną transformację energetyczną?

Uczestnicy panelu:

Jarosław Kwasek, Prezes Zarządu PGE Dystrybucja Sp. z o.o.

Seweryn Szwarocki, Dyrektor ds. Strategii i Zrównoważonego
Rozwoju LW Bogdanka S.A.

Maciek Lis, Wójt Gminy Żółkiewka

Masza Guzo

Prester

te

ząd

mini

li

erg

Lubelskie stawia na paliwo wodorowe
Relacja z konferencji Energia dla Lubelskiego

str. 7-9

Szanowni Czytelnicy

Wrzesień był niezwykle bogaty w wydarzenia, również te organizowane przez redakcję Panoramy Lubelskiej. 12 września spotykaliśmy się na konferencji Energia dla Lubelskiego a 21 września w Biłgoraju rozmawialiśmy z lokalnymi przedsiębiorcami o możliwościach pozyskiwania środków zewnętrznych na rozwój firmy. Temu wydarzeniu towarzyszył pokaz mody. Relacje z naszych eventów znajdziecie Państwo w magazynie. 22 września miało też miejsce wydarzenie, które wzbudzało wiele emocji i tych pozytywnych i tych negatywnych. Swoją działalność premierą opery Pucciniego Tosca rozpoczęła powołana w sierpniu Opera Lubelska. Czas pokaże czy była to decyzja słuszna. Premierowe wystawienie było jednak powodem do wzruszeń dla wielu melomanów nie tylko z Lublina. Zapraszam Państwa do lektury.

Jolanta Maria Kozak
redaktor naczelna

Spis treści

Transformacja energetyczna to ważny element rozwoju województwa	4-6
Lubelskie stawia na paliwo wodoro- we	7-9
Jesteśmy gminą przyjazną mieszkańcom i inwestorom	10-13
Tosca podbija Lublin Premiera w Operze Lubelskiej	14-15
Skupiamy młody biznes i naukę	16-18
KABAKO GRUPPE - Rodzinna pasja do tworzenia zdrowych produktów i innowacji	19-21
W Biłgoraju o biznesie i modzie	22-24
Rola kształcenia zawodowego	26-28
O wartości w biznesie i nie tylko - Kongres Nauki i Biznesu	29
Na koncertach najważniejsi są ludzie	30-31

od 1994

Panorama Lubelska

Ludzie Biznes Gospodarka

Magazyn Regionalny:

PANORAMA LUBELSKA

red. naczelny: Jolanta M.Kozak

tel: 534 666 551

redakcja@panoramalubelska.pl

redakcja internetowa/portał:

www.panoramalubelska.pl

facebook/panorama lubelska

Wydawca:

Towarzystwo Mediów Lokalnych

Biuro Reklamy:

Telewizja Niezależna sp. z o.o.

Zdjęcie na okładce:

Kurier Lubelski

Nakład: do 10 000 egz.

ISSN 1425-7378

INDEX 333393X

PKWU 22.13 10.00.22

PRASA REGIONALNA

I SPECJALISTYCZNA

Pomożemy Twojej firmie rosnąć w sieci

- Strony www
- Marketing lokalny online
- E-sklepy
- Pozycjonowanie

Dołącz do Roberta
i innych 50 tysięcy
zadowolonych klientów

Z moim biznesem
poszedłem do netu!

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Robert Korzeniowski'.

Robert Korzeniowski
Czterokrotny Mistrz Olimpijski

wenet.pl

(+48) 22 457 30 95 | kontakt@wenet.pl

TRANSFORMACJA ENERGETYCZNA TO WAŻNY ELEMENT ROZWOJU WOJEWÓDZTWA

ROZMOWA Z JAROSŁAWEM STAWIARSKIM,
MARSZAŁKIEM WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

Panie Marszałku, przygotowywana jest strategia rozwoju energetycznego województwa lubelskiego. Jakie są jej podstawowe założenia?

Rzeczywiście, od dłuższego czasu trwają prace nad dokumentem określającym główne kierunki polityki energetycznej w województwie lubelskim do 2030 roku. Jest to kontynuacja tworzenia spójnej wizji rozwoju regionu zawartej w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 (SRWL 2030). Został powołany zespół konsultacyjny składający się z ekspertów, przedstawicieli podmiotów związanych z energią, reprezentantów sektora nauki, samorządowców, który będzie brał czynny udział w procesie opracowywania dokumentu. Zostaną w nim określone cele i kierunki działań w zakresie rozwoju energetyki, odnawialnych źródeł energii, poprawy efektywności energetycznej. Uwzględniony zostanie też aspekt społeczno-gospodarczy, w tym ubóstwo energetyczne, bezpieczeństwo energetyczne oraz możliwości rozwoju energetyki rozproszonej m.in. w oparciu o społeczności energetyczne (klastry, spółdzielnie). Analizowane będą istniejące potencjały rozwoju energetyki w województwie z uwzględnieniem źródeł konwencjonalnych w tym również energetyki jądrowej. Zdefiniowana zostanie także rola jednostek samorządu terytorialnego w procesie sprawiedliwej i akceptowanej społecznie transformacji energetycznej. Jestem przekonany, że wszystkie te działania pomogą w realizacji celu, jakim jest dążenie do neutralności klimatycznej naszego

województwa w perspektywie roku 2050.

Warto dodać, że transformacja energetyczna jest bardzo ważnym elementem polityki rozwoju województwa lubelskiego, którą określa (przyjęta w marcu 2021 r.) Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego.

W ramach każdego celu wskazanego w Strategii zdefiniowane zo-

stały działania służące przybliżeniu regionu do osiągnięcia neutralności klimatycznej. Realizując cele określone w dokumencie, będziemy przede wszystkim: wspierać rozwiązania na rzecz zwiększania efektywności energetycznej budynków i infrastruktury publicznej oraz ograniczania niskiej emisji, zwiększać efektywność energetyczną gospodarstw i produkcje,

a także wykorzystywać energię pochodzącą ze źródeł odnawialnych. Planujemy działania skutkujące wzrostem efektywności energetycznej procesów produkcyjnych, rozwojem niskoemisyjnych i zeroemisyjnych mocy wytwórczych, jak również bilansowanie obszarów sieci dystrybucyjnej poprzez współpracę Operatora Sieci Dystrybucyjnej, prosumentów energii odnawialnej, klastrów energii, spółdzielni energetycznych.

Jednocześnie chcę zaznaczyć, że priorytetem Samorządu Województwa Lubelskiego w planowanym procesie transformacji jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i ciągłości dostaw surowców energetycznych zarówno w wymiarze krajowym, jak też regionalnym i lokalnym. W tym kontekście kluczowe znaczenie ma przyjęte: ewolucyjne (etapowe), nie rewolucyjne podejście do planowania i realizacji działań transformacyjnych, kompleksowy i zintegrowany charakter podejmowanych decyzji oraz pełne włączenie społeczeństwa w proces planowania działań transformacyjnych.

Oczywiście rozwinięcie zapisów zawartych w SRWL 2030 w zakresie wsparcia i rozwoju sektora energetycznego jest przedmiotem aktualnie prowadzonych prac nad przygotowaniem dokumentu pn. „Polityka energetyczna w województwie lubelskim w perspektywie 2030”.

Nawet świstaki polubiły wiatraki. Czy energia z wiatru będzie stanowić podstawę energii odnawialnej w naszym województwie?

Energia pozyskiwana z wiatru w dużych instalacjach w naszym województwie stanowi ok. 42% energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, pozostałe 52% to instalacje fotowoltaiczne wykorzystujące promieniowanie słoneczne do produkcji energii. Należy pamiętać, że dane te dotyczą instalacji dużych – powyżej 1 MW mocy zainstalowanej i małych – od 50 kW do 1 MW mocy zainstalowanej. Dane te nie obejmują bardzo dynamicznie rozwijającego się sektora mikroinstalacji (do 50 kW mocy zainstalowanej), produkujących zieloną energię na potrzeby indywidualnych gospodarstw domowych, przedsiębiorców i samorządów.

Począwszy od roku 2019 odnotowujemy intensywny przyrost liczby

i mocy tych instalacji w kraju – do marca 2023 r. zauważono 23-krotny wzrost. Dotyczy to również województwa lubelskiego. Udało się istotnie zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne indywidualnych gospodarstw domowych, przedsiębiorców, samorządów i gospodarstw rolnych. Umożliwiło to właściwe ustawodawstwo oraz uzyskanie dofinansowania do tych inwestycji, m.in. ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, ale także ze środków krajowych w ramach programów „Mój prąd”, „Czyste powietrze”, „Agroenergia” czy „Energia dla wsi”.

W energetyce wiatrowej spodziewane jest zwiększenie zainteresowania po wprowadzeniu zmian w ustawie z dnia 9 marca 2023 r. Choć sama zasada 10H (10-krotność wysokości turbiny), jako sposób wyznaczania minimalnej odległości inwestycji, pozostała, to samorządy lokalne będą mogły wyznaczyć lokalizację elektrowni wiatrowych w ramach procedury zmiany, bądź uchwalenia nowego planu miejscowego oraz określić minimalną odległość nie mniejszą niż 700 metrów. Nowe zasady pozwolą na budowę farm wiatrowych w nowych lokalizacjach naszego regionu. W ustawie zapisano, że inwestor budujący elektrownię wiatrową przeznaczoną do objęcia przez mieszkańców gminy, co najmniej 10% mocy zainstalowanej elektrowni wiatrowej stanowiącej przedmiot tej inwestycji. Zapewniono w ten sposób lokalnym społecznościom zamieszkującym tereny, na których turbiny wiatrowe wytwarzają energię elektryczną możliwość realnego partycypowania w korzyściach płynących z ulokowania siłowni wiatrowej.

Co z naszymi surowcami kopalnymi i Bogdanką?

W połowie maja spółka ogłosiła kluczowe elementy strategii rozwoju z perspektywą do 2040 roku. Przedstawiona została wizja rozwoju w kierunku innowacyjnego koncernu multisuwrowcowego, napędzającego zieloną transformację i zabezpieczającego rozwój gospodarczy Lubelszczyzny. Jednocześnie warto podkreślić, że planowane jest utrzymanie w najbliższych latach wydobywania węgla jako podstawowej działalności, z równoległym rozwojem w kierunku wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

Wokół samorządów powstają klastry energetyczne, nowa ustawa o OZE ma zdynamizować rozwój spółdzielni energetycznych. Jak Pan ocenia przygotowanie województwa lubelskiego do tego typu działań na tle innych województw?

W Sejmie trwają prace nad nowelizacją ustawy o OZE, która ma przyspieszyć rozwój spółdzielni energetycznych. Projekt nowych przepisów, który został przygotowany przez zespół ekspercki w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, przewiduje m.in. ułatwienia dla przyłączania do sieci nowych źródeł OZE działających na rzecz spółdzielni energetycznych, a także doprecyzowanie kwestii umów zawieranych przez sprzedawcę energii z poszczególnymi członkami spółdzielni energetycznej i operatorem systemu dystrybucyjnego. Mówi się również o rozszerzeniu terytorialnego zakresu działania oraz uproszczeniu sprawozdawczości spółdzielni energetycznych.

Województwo Lubelskie jest dobrze przygotowane do realizacji takich inicjatyw. W naszym regionie funkcjonują 3 spółdzielnie energetyczne i 12 klastrów, w tym 4 posiadają status certyfikowanych klastrów energii. Jest to ulokowany w Gminie Wisznice Klaster Energia Dolina Zielawy, jak również unikatowy w skali kraju Tomaszowski Klaster Energii, który oprócz przedsiębiorstw i instytucji naukowo-badawczych zrzesza wszystkie gminy z powiatu tomaszowskiego. Certyfikat posiada także Klaster Energii Południowe Podlasie - BIO-POWER oraz Włodawski Klaster Zrównoważonej Energetyki i Odnawialnych Źródeł Energii.

Zgodnie z rejestrem prowadzonym przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR) w Polsce funkcjonuje 14 spółdzielni energetycznych, w tym 3 znajdują się w woj. lubelskim.

Oprócz inicjatyw klastrowych i spółdzielczych nasze samorządy aktywnie poszukują możliwości rozwoju, które pozwalałyby na potencjalnie jak największe uniezależnienie się od zewnętrznych dostaw energii. Przykładem może być Porozumienie Międzygminne powołane 9 lutego 2023 r. w Skierbieszowie, zrzeszające osiem gmin leżących na terenie Skierbieszowskiego Parku Krajobrazowego, tj. gminy Skierbieszów, Sitno, Stary

Zamość, Kraśniczyn, Krasnystaw, Izbica, Grabowiec i Miączyn. W ramach wspólnych zadań określonych w porozumieniu, obok wielu innych, pojawia się zagadnienie tzw. samowystarczalności energetycznej gmin. Zostały opracowane pierwsze bilanse energetyczne dla gminy Skierbieszów, w których przeanalizowano zapotrzebowanie na energię elektryczną gminy i zestawiono z możliwościami produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Przygotowywany jest również dokument określający sposoby postępowania samorządu gminy, prowadzące do skutecznej realizacji celu, jakim jest zmniejszenie kosztów zaopatrzenia w energię. Efektem podjętych działań będzie poszanowanie dla środowiska naturalnego i kreowanie wizerunku gminy, która dba o zachowanie swoich walorów ekologicznych.

W fazie tworzenia jest klastr wodorowy, w Świdniku powstaje największa w Europie fabryka pojazdów wodorowych. Czy wodor staje się naszą wizytówką?

Wiele wskazuje na to, że w najbliższej przyszłości wodor będzie jednym z kluczowych paliw transformacji energetycznej. Jednym z zadań Samorządu Województwa Lubelskiego jest wspieranie przedsiębiorczości oraz rozwój innowacyjności w regionie, dlatego chcemy w tych procesach uczestniczyć. Realizując ten cel w maju br. podczas 3. edycji Forum Gospodarczego – które odbywało się w ramach Samorządowego Kongresu Trójmorza – zostało podpisane porozumienie o utworzeniu Lubelskiego Klastra Wodorowego. Klastr łączy przedsiębiorców branży chemicznej

oraz firm pokrewnych, kooperujących z tą branżą na terenie całego kraju ze szczególnym uwzględnieniem naszego województwa. Głównym obszarem tematycznym działania klastra jest produkcja i zagospodarowanie wodoru z wykorzystaniem OZE. Lubelski Klastr Wodorowy tworzą Województwo Lubelskie, Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A., Lubelski Węgiel „Bogdanka” S.A. oraz Lubelski Park Naukowo-Technologiczny S.A. Utworzenie klastra jest odpowiedzią na potrzeby współczesnej gospodarki w dążeniu do realizacji polityki ochrony środowiska oraz zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego mieszkańcom województwa i stworzenia obszaru korzystającego z czystej, przyjaznej dla środowiska energii. Rozwój tego sektora gospodarki jest zarówno szansą, jak i wyzwaniem. Dostrzegam duże możliwości dla województwa we wpieraniu tych działań.

W październiku w Lublinie rozmawiać będziemy o udziale Polski w odbudowie Ukrainy. Czy tematy dotyczące współpracy przy odbudowie sektora energetycznego również się pojawią? Jeśli tak, to jaka może być rola przedsiębiorców z województwa lubelskiego?

Tak, 11 października br. zaplanowane jest w Lublinie „Forum – Lubelski Hub dla odbudowy Ukrainy.” Jest to wydarzenie, które ma na celu przedstawienie przedsiębiorcom zainteresowanym udziałem w odbudowie Ukrainy możliwości współpracy w tym obszarze, ze szczególnym uwzględnieniem potencjału sektora MŚP. W ramach Forum przewidziane

zostały międzynarodowe spotkania B2B, z uwzględnieniem lubelskich przedsiębiorców oraz dyskusje m.in. o utworzeniu lubelskiego Hubu, zaangażowaniu biznesu oraz o strategii odbudowy Ukrainy.

Obecnie trwają rozmowy ze współorganizatorami oraz partnerami merytorycznymi i już niebawem będziemy mogli podać więcej szczegółów.

Czy jest zainteresowanie strony ukraińskiej na tworzenie transgranicznych klastrów energetycznych?

Jednym z celów strategicznych województwa lubelskiego, określonych w SRWL 2030 jest wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej poprzez wspieranie działań na rzecz budowania dobrosąsiedzkich relacji, które będą sprzyjały kontaktom gospodarczym, kulturowym oraz rozwiązywaniu wspólnych problemów w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Niedawny kryzys energetyczny spotęgowany skutkami wojny na Ukrainie wyraźnie pokazał, że należy zmienić podejście do kwestii zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego. Kluczowe znaczenie ma rozwój rozproszonych źródeł energii, w tym bazujących na OZE.

Głównym celem klastra energii jest rozwój energetyki rozproszonej na danym terenie, opartej nie tylko o odnawialne, ale również konwencjonalne źródła energii, służącej poprawie bezpieczeństwa energetycznego, poprawie środowiska naturalnego i wzmocnieniu lokalnej gospodarki. Nasze regiony partnerskie z Ukrainy są zainteresowane nawiązywaniem współpracy w zakresie energetyki, także w formie transgranicznych klastrów energii, czego wyrazem są składane wnioski do planowanych lub realizowanych wspólnie programów. W ramach szerokiej współpracy z ukraińskimi regionami dzielimy się doświadczeniami oraz dobrymi praktykami m.in. związanymi z funkcjonowaniem klastrów energetycznych.

Podsumowując naszą rozmowę, chciałbym podkreślić, że dla województwa rozwój energetyki ma priorytetowe znaczenie i będzie realizowany w celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego regionu poprzez zwiększenie udziału w krajowej produkcji energii.

Rozmawiał Mariusz Trubalski

LUBELSKIE STAWIA NA PALIWO WODOROWE

Do końca 2024 roku w województwie lubelskim ma powstać ogólnodostępna stacja wodorowa do tankowania samochodów osobowych. Z kolei w podlubelskim Świdniku budowana jest fabryka innowacyjnych autobusów zasilanych wodorowymi ogniwami paliwowymi. Czy wodór jest paliwem przyszłości? Jak rozwija się zielona energetyka? To tylko niektóre tematy konferencji „Energia dla Lubelskiego. Czas na ZOE i transport zeroemisyjny”, która odbyła się w Lubelskim Centrum Konferencyjnym.

- W woj. lubelskim w latach 2018-2021 produkcja energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii wzrosła prawie o 50 proc. Uważam, że to bardzo dobry wynik. Praktycznie w każdej gminie w regionie mamy do czynienia z instalacjami czy to solarnymi czy fotowoltaicznymi. Nie dziwi mnie to, bo nasłonecznienie na Lubelszczyźnie jest największe w Polsce. Ale rozwijamy także inne aktywności w dziedzinie zielonej

energii, jak choćby farmy wiatrowe, które ostatnio powstają choćby w moim rodzinnym Kraśniku. Jesteśmy także poważnie zainteresowani

wsparciem produkcji wodoru, które będzie jednym z kluczowych paliw transformacji energetycznej. W tym celu z udziałem Województwa Lubel-

Transport zeroemisyjny – przyszłość dla zrównoważonej mobilności

Uczestnicy panelu:

dr hab. inż. Jacek Czarnigowski, Katedra Termodynamiki, Mechaniki Płynów i Napędów Lotniczych Politechniki Lubelskiej

Tomasz Fulara, Prezes Zarządu MPK Lublin Sp. z o.o.

Mariusz Chudoba, Prezes Zarządu Chełmskich Linii Autobusowych Sp. z o.o.

Mariusz S..., Dyrektor Wydziału Strategii i Innowacji, przedsiębiorczości

skiego powstał niedawno Lubelski Klaster Wodorowy - mówi marszałek województwa lubelskiego Jarosław Stawiarski.

Podczas spotkania zaprezentowane zostały zarówno nowe regulacje legislacyjne w zakresie OZE jak i rozwiązania technologiczne dotyczące fotowoltaiki oraz energii wiatrowej.

- Przed nami wielka zmiana. Polska transformacja energetyczna to wiele miliardów złotych, które inwestowane są w nowe źródła. Dzieje się tak również na Lubelszczyźnie, gdzie m.in. PGE wyda wielkie kwoty zarówno w produkcję energii, ale przede wszystkim w sieci przesyłowe, tak aby te nowoczesne źródła

energii, które są bardziej rozproszone niż energetyka konwencjonalna miały możliwość dystrybucji – podkreśla Artur Soboń, sekretarz stanu w Ministerstwie Finansów.

Zdaniem wielu specjalistów technologia pozyskiwania energii z wodoru jest przyszłością energetyki. Wiele wskazuje na to, że w najbliższej przy-

szości jednym z kluczowych paliw transformacji energetycznej będzie wodór. Dlatego jeden z paneli konferencji „Energia dla Lubelskiego” poświęcony był dyskusji nad gospodarką wodorową oraz szansom dla regionu związanym z Lubelskim Klastrem Wodorowym. Jego koordynatorem została Grupa Azoty Puławy S.A., jeden z największych producentów wodoru w kraju (240 tys. ton rocznie). W czasie dyskusji podkreślano, że w ciągu kilkunastu lat rynek energetyczny zostanie zdominowany przez technologie wodorowe i będzie to bardzo ważne dla osiągnięcia neutralności klimatycznej. Na razie na przeszkodzie stoi wysoka cena tego paliwa.

- Obecnie jest to ok. 15 euro za kilogram wodoru. A autobus na przejechanie 100 kilometrów potrzebuje 9 kilogramów wodoru. Ale wszyscy liczą na to, że stanie się to tańsze i bardziej dostępne - uważa Dariusz Kasparek, wykładowca Akademii WSEI, specjalista od wykorzystania wodoru w transporcie publicznym.

W trakcie konferencji organizatorzy przedstawili m.in. doświadczenia klastrów energetycznych.

Województwo Lubelskie jest dobrze przygotowane do realizacji takich inicjatyw. W regionie funkcjonują 3 spółdzielnie energetyczne i 12 klastrów, w tym kilka posiadających status certyfikowanych klastrów energii.

- *Województwo lubelskie ma duży deficyt energii, tu prawie nie ma konwencjonalnych źródeł wytwarzania energii. W związku z tym bez nowoczesnej energetyki, wielu niezależnych źródeł wytwarzania, przede wszystkim źródeł odnawialnych trudno mówić o rozwoju regionu. Wojna w Ukrainie i konieczność zintegrowania tego kraju z Unią Europejską w pierwszej kolejności w obszarze energetycznym i gazowym wymaga modernizacji i rozbudowy zaniedbanych i przestarzałych systemów dystrybucyjnych i przesyłowych w Polsce Wschodniej. W tym upatruję naszą ogromną szansę* - mówi Krzysztof Szydłowski, prezes Włodawskiego Klastra Energii Grupa SIS.

W konferencji uczestniczyli m.in. samorządowcy, którzy opowiadali o swoich doświadczeniach związanych z postawieniem w swojej gminie na energię odnawialną.

- *To była bardzo dobra i opłacalna dla gminy decyzja. Dzisiaj mamy dodatkowe dochody w postaci 2 proc.*

od wartości budowli. W przypadku naszego samorządu przy 13 elektrowniach wiatrowych jest to milion złotych rocznie plus podatek od nieruchomości - mówi Jacek Lis, wójt gminy Żółkiewka.

- *Konferencja Energia dla Lubelskiego na stałe wpisuje się już w kalendarz wydarzeń. To okazja do wymiany doświadczeń, prezentacji nowych rozwiązań legislacyjnych i technologicznych ale także promocji dobrych praktyk w zakresie „zielonej transformacji”* - podsumowała Jolanta Kozak, prezes zarządu Towarzystwa Mediów Lokalnych, organizator konferencji.

Konferencja, której organizatorem było Towarzystwo Mediów Lokal-

nych, odbyła się w ramach projektu dofinansowanego ze środków NFOŚiGW i WFOŚiGW w Lublinie z Programu Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej. Partnerem wydarzenia „Energia dla Lubelskiego. Czas na OZE i transport zeroemisyjny” było Województwo Lubelskie. Patronat honorowy objęło Ministerstwo Klimatu i Środowiska oraz Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski.

Partnerami Strategicznymi Konferencji Energia dla Lubelskiego byli Województwo Lubelskie, Akademia WSEI, OX2. Partnerami byli: Lubelski Węgiel Bogdanka S.A., PGE Dystrybucja S.A., Grupa Azoty Puławy, Zielona Energia sp. z o.o.

M.T.

JESTEŚMY GMINĄ PRZYJAZNĄ MIESZKAŃCOM I INWESTOROM

Rozmowa z Magdaleną Wójcik, wójtem gminy Mełgiew

Pani Wójt, to pierwsza Pani kadencja. Jak ją Pani ocenia? Czy coś Panią zaskoczyło?

Tak, kadencja pierwsza, ale w samorządzie pracuję już od wielu lat, a działanie na rzecz mieszkańców naszej gminy jest mi szczególnie bliskie. Ocena własnej pracy jest zawsze trudna, bo widzi się wszystkie działania „od środka” i mimo realizacji kolejnych zadań, zawsze chciałoby się, żeby było jeszcze więcej i lepiej. Jestem zadowolona z pracy w ostatnich latach. Dzisiaj mogę powiedzieć, że moje założenia, co do prężnego rozwoju gminy zostały osiągnięte, a kolejnych pomysłów i planów nie brakuje...

Gmina pod Pani przewodnictwem mocno postawiła na inwestycje...

To prawda. Inwestycje, które zrealizowaliśmy dotyczą bardzo szerokiego obszaru. W dużej mierze to inwestycje w infrastrukturę drogową i wodociągową. Dobre i bezpieczne drogi przynoszą gminie wiele korzyści, bo korzystają z nich nie tylko mieszkańcy, ale też odwiedzający nas partnerzy, inwestorzy czy turyści. Dlatego duży nacisk kładziemy na budowę, remont i modernizację sieci drogowej w gminie.

Zainwestowaliśmy też w podniesienie bezpieczeństwa, poprzez budowę chodników, ścieżek pieszo-rowerowych, utwardzonych poboczy, a także nowych odcinków energooszczędnego oświetlenia drogowego.

To inwestycje tylko w drogi gminne?

Nie, nie tylko. Gmina Mełgiew jest również zaangażowana we współpracę z Powiatem Świdnickim w zakresie współfinansowania modernizacji odcinków dróg powiatowych, m.in. drogi Łuszczów-Janowice, Mełgiew-Milejów, Mełgiew-Kajetanówka czy Świdnik-Krępiec. Ponadto współpracujemy, by poprawić bezpieczeństwo wzdłuż dróg powiatowych poprzez wykonanie utwardzonych poboczy wykonanie ciągów pieszych w miejscowościach na terenie naszej gminy, np. w Podzamczu, Piotrówku czy Trzeszkowicach.

Co jeszcze udało się zrealizować?

To, na co kładziemy szczególnie nacisk, to edukacja. Zależy mi, by dzieci miały zapewnioną nie tylko wspaniałą kadre pedagogiczną, ale również odpowiednie warunki do kształcenia i rozwoju.

Właśnie dobiega końca budowa sali gimnastycznej przy szkole podstawowej w Jackowie. To druga tego rodzaju inwestycja w mojej kadencji. Pierwszą salę wybudowaliśmy w dwa lata temu przy szkole podstawowej w Dominowie. To inwestycje o tyle ważne, że w dzisiejszych czasach niezwykle istotne jest zapewnienie dzieciom miejsc, w których mogą się poruszać, ćwiczyć w bezpiecznych warunkach a także rozwijać swoje pasje sportowe.. Z tego powodu zrealizowana została budowa bieżni lekkoatletycznej przy szkole podstawowej w Krzesi-

mowie. Ponadto wykonana została rozbudowa stadionu w Mełgwi – to miejsca, na którym na co dzień ma możliwość spotkania się i trenowania m.in. LKS Perła Mełgiew. Rozbudowa dotyczyła wykonania trybun, oświetlenia oraz zaplecza gospodarczego, w tym szatni.

Dużą, zakończoną kilka tygodni temu inwestycją, była rewitalizacja zabytkowego parku w Nowym Krępcu. Park od dawna stał zaniedbany, a jego potencjał nie był zupełnie wykorzystywany. Teraz został pięknie odbudowany, wytyczone zostały ścieżki, przy których stoją ławeczki - można na nich odpocząć w cieniu starych drzew. Są też miejsca postojowe dla rowerów, więc to doskonałe miejsce na rodzinną wycieczkę dwukołowcem. W parku znajduje się

również zalew, a na nim urokliwe pomosty, które doskonale prezentują się w dzień, a wieczorami, gdy zapalają się latarnie, tworzą niepowtarzalny klimat.

Wszystkie te inwestycje nie byłyby możliwe do zrealizowania, gdyby nie pozyskiwane przez Gminę środki zewnętrzne. Współpraca z różnymi podmiotami, ale przede wszystkim rządowe wsparcie, pozwalają nam na realizację wielu potrzebnych i ważnych przedsięwzięć.

Na co jeszcze przeznaczane są te środki?

Mając na uwadze rozwój gminy, prowadzimy działania, których celem jest poprawa bezpieczeństwa gwarantowanego przez służby mundurowe i ochotnicze straże pożarne.

Funkcjonujące na terenie gminy OSP są doposażane w sprzęt przeciwpożarowy. Prowadzone są też prace remontowe i modernizacyjne strażnic. Dbamy, by wszystko dobrze działało – od zapewnienia utrzymania w sprawności technicznej pojazdów i sprzętu technicznego, będącego na wyposażeniu straży, po zakup nowych pojazdów gaśniczych z pozyskanym wcześniej dofinansowaniem. I tak np. dla OSP w Trzeszkowicach zakupiony został pojazd gaśniczy typu średniego marki MAN, dla OSP Mełgiew pozyskano z KP PSP w Świdniku samochód ratowniczo-gaśniczy marki IVECO oraz dla OSP Minkowice samochód marki STARMAN, który zastąpił ponad 50-letni pojazd marki STAR. W tym roku zakupiony będzie również nowy lekki specjalny samochód ratownictwa technicznego z funkcją gaśniczą dla OSP w Dominowie. Oczywiście również ze współfinansowaniem ze środków zewnętrznych. Natomiast Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie Gmina Mełgiew udzieliła dofinansowania do zakupu średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla KP PSP w Świdniku. Oprócz tego, Komenda Wojewódzka Policji w Lublinie działa w zakresie budowy nowego posterunku Policji w Mełgwi przy ul. Ogrodowej, więc będzie u nas naprawdę bezpiecznie.

Jakie projekty inwestycyjne jeszcze przed Gminą?

Pomimo ogromnego wkładu pracy i zrealizowanych inwestycji, widzi-

my kolejne. Planowane działania są odpowiedzią na sugestie i potrzeby zgłaszane przez mieszkańców. Ściśle współpracujemy z bezpośrednimi przedstawicielami mieszkańców – sołtysami. Dlatego też zamierzeń inwestycyjnych mamy wiele, jednak, jak dobrze wiemy, wszystko zależy od budżetu. Dla poszczególnych sołectw z budżetu Gminy mamy również wyodrębniony fundusz, tzw. sołecki, który przeznaczony jest na działania, które wskazują sami mieszkańcy.

Co roku określamy plan działań Gminy Mełgiew, a efektem naszej pracy jest postrzeganie gminy jako bezpiecznej i przyjaznej zarówno dla mieszkańców, jak i osób nas odwiedzających. Gminy, w której komfort życia mieszkańców wzrasta.

Na pewno nadal będziemy inwestować w drogi - budowę nowych odcinków, modernizację odcinków istniejących dróg, ścieżki pieszo-rowerowe, bo choć wiele w tym zakresie zostało zrobione, to potrzeby pojawiają się na bieżąco. Stale też pochylamy się nad rozbudową infrastruktury oświatowej. Czuwamy też nad rozbudową

sieci wodociągowej. To takie ogólne kierunki działań. Są też projekty, które czekają na realizację, ale o nich będziemy mówić, kiedy już się urzeczywistnią.

Czy Mełgiew realizuje inwestycje w zakresie ekologii i OZE?

Tak, Gmina Mełgiew realizuje projekty w zakresie ekologii i odnawialnych źródeł energii (OZE). W ostatnich latach wykonanych zostało wiele instalacji solarnych, a obecnie fotowoltaicznych, co oprócz wymiaru ekologicznego, przyczyniło się do zmniejszenia kosztów zakupu energii przez mieszkańców. Zostały wykonane inwestycje, dotyczące dbałości o środowisko i niskoemisyjność, takie jak modernizacja oświetlenia drogowego na terenie całej gminy i wykonanie 350 instalacji fotowoltaicznych. Realizowaliśmy dla mieszkańców gminy inwestycje związane z wymianą pieców opalanych węglem (tzw. kopciuchów) na piece ekologiczne, opalane peletem. Dofinansowujemy też instalację pomp ciepła. Kolejne

działanie to budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, prace termomodernizacyjne budynków użyteczności publicznej, rozbudowa sieci wodociągowej. Gmina Mełgiew przystąpiła również do Programu „Czyste powietrze”. W Urzędzie Gminy Mełgiew funkcjonuje Gminny Punkt Konsultacyjno-Informacyjny Programu „Czyste Powietrze”, stanowiący pomoc w zakresie usług doradczych i informacyjnych dla potencjalnych beneficjentów programu.

Pani Wójt, Mełgiew to trochę gmina satelita Świdnika i, co za tym idzie, Lublina. Jaki ma to wpływ na rozwój gminy?

Takie położenie oczywiście sprzyja rozwojowi naszych terenów. W ostatnich latach przybywa nam nowych mieszkańców (gmina liczy już ponad 10 000 osób), którzy przeprowadzają się z miasta, szukając ciszy i zieleni. Sprzyja temu prowadzona przez nas polityka działań, mająca na celu poprawę komfortu życia i bezpieczeństwa mieszkańców. Dzięki wspo-

mnianym wcześniej inwestycjom drogowym można szybko dotrzeć do pobliskich miast. Rozbudowa infrastruktury oświatowej oraz wyposażenie szkół podstawowych umożliwi dzieciom uczestniczenie w zajęciach na poziomie nieodbiegającym od szkół miejskich. Również oferta zajęć dodatkowych jest bardzo zróżnicowana. Szeroką gamę zajęć oferuje prężnie działające Centrum Kultury Gminy Mełgiew z siedzibą w Podzamczu. Młodzi mogą tam znaleźć nie tylko zajęcia plastyczne, muzyczne czy taneczne. W programie są także zajęcia teatralne, możliwość dołączenia do orkiestry dętej lub zespołu mażorettek. Dorośli również znajdą coś dla siebie, np. zajęcia z ceramiki czy jogi.

W związku z tym, że na terenie naszej Gminy przybywa mieszkańców, poczyniliśmy starania na pozyskanie dofinansowania na utworzenie żłobka. Była to odpowiedź na potrzeby rodziców, którzy chcieli powrócić do pracy i zapewnić opiekę dzieciom dla lat 3. Zakres inwestycji był szeroki, gdyż obejmował adaptację istniejącego już budynku na potrzeby placówki

dla maluchów. W ramach inwestycji zapewniono również parking, plac zabaw dla dzieci, a także dostosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych. Realizacja była współfinansowana z programu MALUCH+.

Rozwój gminy to także pojawiający się nowi inwestorzy i przedsiębiorcy.

Bliskość Lublina i Świdnika oraz Portu Lotniczego Lublin naturalnie sprzyja rozwojowi przedsiębiorczości. Nasza Gmina jest gminą przyjazną inwestorom. Posiadamy nie tylko tereny inwestycyjne, ale też oferujemy wsparcie dla usługodawców. Od 2021 r. funkcjonuje Grupa Doradca Przedsiębiorców Gminy Mełgiew, którą tworzą przedsiębiorcy działający na terenie gminy. Jest to grupa reprezentatywna, będąca m.in. głosem opiniodawczo-doradczym przedsiębiorców i lokalnego środowiska gospodarczego w zakresie spraw dotyczących rozwoju sfery gospodarczej Gminy, organizowania spotkań, akcji marketingowych, udzielania informacji o źródłach pozyskiwania środków finansowych zewnętrznych. Od kilku lat organizujemy też Forum Przedsiębiorczości w Gminie Mełgiew, na którym lokalni działacze spotykają się, wymieniając doświadczenia i pomysły.

Spotkania przedsiębiorców to ciekawa inicjatywa. Ale z pewnością nie tylko na nich Gmina jest otwarta.

Oczywiście. Współpracujemy i chętnie wspieramy wszystkich mieszkańców. Opracowywany został, m.in. Program współpracy Gminy Mełgiew z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami wymienionymi w art. 3 ust 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, po uprzedniej konsultacji z tymi organizacjami. Corocznie ogłaszany jest otwarty konkurs ofert na realizację zadań gminy o charakterze pożytku publicznego, a także udzielane są tzw. „małe granty”.

W ostatnich latach reaktywowały się też koła gospodyń wiejskich. Obecnie na terenie gminy jest ich trzynaście, ale ta liczba z pewnością wzrośnie. KGW dbają o tradycje tego regionu, jego zasoby kulturalne i kulinarne. Są naszym dodatkowym bogactwem – to szczególnie widać podczas ważnych

uroczystości gminnych, np. dożynek.

Współpracujemy też z Kołami Seniora. W tym roku będziemy obchodzić 15-lecie działalności jednego z nich. Drugie jest znacznie młodsze, ale działa równie prężnie.

Chętnie wspieramy też inicjatywy podejmowane przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Mełgwi, która poza promowaniem czytelnictwa, pochyła się nad najmłodszymi mieszkańcami naszej Gminy, organizując spotkania z książką, zapraszając ciekawych gości czy umożliwiając oglądanie spektakli teatralnych. GBP w Mełgwi opiekuje się również naszym muzeum – Izbą Pamiątek Regionalnych – w którym znajduje się ponad 250 eksponatów – od przedmiotów związanych z życiem codziennym dawnych mieszkańców wsi i przedmiotów obrzędowych do zabytkowych przedmiotów związanych z historią obszaru. Ponadto biblioteka oferuje również wizyty w Gminnym Obserwatorium Astronomicznym, które warto odwiedzić.

Skoro już mówimy o odwiedzaniu, to co jeszcze warto zobaczyć w Gminie?

Pierwsze wzmianki o naszej Gminie pojawiają się już w zapisach z pierwszej połowy XIV w. i śladów tej historii nie brakuje. Na pewno watro odwiedzić kościół św. Wita w Mełgwi, zajrzeć do pałacu w Podzamczu, w którym mieści się obecnie nasze Centrum Kultury, czy zobaczyć pałac w Krzesimowie. Na naszym terenie są również miejsca pamięci tragicznych zdarzeń czasów wojennych i tuż powojennych – należy do nich Dolina Krzyży w Krzesimowie oraz groby i cmentarze walczących w różnych bitwach żołnierzy i cywilów.

Niewątpliwie wartym odwiedzenia miejscem jest wspomniany wcześniej park w Nowym Krępcu i nasze stawy, które są atrakcją dla wędkarzy.

Pani Wójt, podsumowując chcę jeszcze zapytać o to, co jest najtrudniejsze dla lokalnego samorządu?

Najtrudniejszy jest zawsze wybór - co zrobić w pierwszej kolejności, znając potrzeby i problemy społeczności lokalnej, a także sprawy finansowe. Stawiam na najlepszą jakość, a to pociąga za sobą koszty. Trzeba wiele rozsądku, wyważenia, a niejednokrotnie czasu.

Obejmując funkcję Wójta wiedziałam, że to praca na rzecz mieszkańców. Jako jeden ze standardów, jaki wyznaczyłam, to standard działania poprzez współpracę, rozmowę, słuchanie się nawzajem i szukanie rozwiązania oraz, jeśli trzeba, kompromisu. Musimy mieć do siebie zaufanie, na które możemy sobie zasłużyć tylko ciężką codzienną pracą. Bez tego nie zrealizowalibyśmy wielu założeń budżetu Gminy.

Realizacja wszystkich zamierzeń nie byłaby możliwa, gdyby nie zrozumienie i współpraca z Radą Gminy Mełgiew, sołtysami i samymi mieszkańcami. Warto tu również podkreślić, że bez współpracy na szczeblu wojewódzkim, powiatowym, a także ministerialnym wiele inwestycji najprawdopodobniej trudno byłoby zrealizować lub w ogóle by się nie urzeczywistniły.

Nie mogę również nie wspomnieć o pracownikach Urzędu Gminy, Ośrodka Pomocy Społecznej w Mełgwi, szkół podstawowych, Gminnego Żłobka 10 Skarpetek w Mełgwi, Centrum Kultury Gminy Mełgiew, Gmin-

nej Biblioteki Publicznej w Mełgwi, którzy swoim zaangażowaniem i pracą dążą do jak najwyższego poziomu świadczenia usług i dbania o wizerunek Gminy.

Mieszkańcy obdarzyli mnie swoim zaufaniem, oczekując rozwoju tego miejsca poprzez m.in. inwestycje. Staram się mieć czas na bezpośrednie rozmowy z mieszkańcami, a moje drzwi są dla nich zawsze otwarte. Nie brakuje trudnych spraw, ale staram się wraz z pracownikami im sprostać. Praca na rzecz moich mieszkańców, mojej małej Ojczyzny, daje mi naprawdę wiele satysfakcji i mogę powiedzieć, że oddałam jej część swojego serca.

Nie osiągnęłabym tego wszystkiego bez ogromnego wsparcia, które otrzymuję od bliskich oraz zaangażowanych współpracowników. Miło jest usłyszeć od mieszkańców, czy też osób odwiedzających gminę, że widać efekty dobrej pracy i że powierzone zadanie zostało wykonane dobrze.

Serdecznie dziękuję wszystkim za pomoc i zaangażowanie w rozwój Gminy Mełgiew.

Joanna Kowalska

TOSCA PODBIJA LUBLIN PREMIERA W OPERZE LUBELSKIEJ

W piątkowy wieczór melomani mogli obejrzeć pierwszą produkcję nowo powstałej Opery Lubelskiej. Choć oficjalnie instytucja powołana została nieco ponad miesiąc temu, to prace nad Toscą trwały od kilku miesięcy.

Ten dzień niewątpliwie należał do Kamili Lendzion, dyrektor OL. Mimo że pokusiła się o co prawda popularną, to jednak dość trudną do wystawienia operę, to premierę można uznać za sukces.

Tosca Giacomo Pucciniego z librettem Luigi Illica i Giuseppe Giacosa okazała się wydarzeniem na miarę otwarcia. Sala Operowa CSK wypełniona była po brzegi. A publiczność co i raz nagradzała gromkimi brawa-

a historia niby ckliwa, stawała się ponadczasowa. Pierwszy akt był dla mnie nawiązaniem do dobrego włoskiego kina właśnie z lat 50., a przed oczyma widza pojawiały się obrazy jak z filmów Felliniego czy Antoniego.

Sceny zbiorowe, z udziałem Chóru dziecięcego i młodzieżowego Opery Lubelskiej dały dodatkowy kolor i ruch. Znakomitym zabiegiem było też wprowadzenie do opery postaci Anioła Śmierci, w tej roli Wojciech Pyszniak, towarzyszącego bohaterom przez cały czas. To metaforyczne pokazanie, że nasz los od początku jest zaplanowany i nie mamy wpływu na to, co się wydarzy.

Na uwagę zasługuje też orkiestra Opery Lubelskiej pod batutą Vincen-

mi Karinę Skrzyszewską w roli Tosci i Tadeusza Szlenkiera, który wcielił się w malarza Cavaradossi. Tego wieczoru zachwycał nie tylko piękny, pełen uczucia, czysty wokal głównych bohaterów. Zagrało właściwie wszystko.

Mimo tego, że historia nieszczęśliwej miłości, kończącej się, jak to w operze, śmiercią kochanków, w zasadzie do frapujących nie należy, a Tosca jest, moim zdaniem, operą dość statyczną, widz nie miał czasu na nudę. Znakomita scenografia autorstwa Anetty Piekarskiej - Man, wykorzystująca również możliwości multimedialne i kostiumy, trochę nawiązujące do lat 50., sprawiały, że widz był trochę zawieszony w czasie,

ta Kozłowski, czołowego dyrygenta młodego pokolenia.

Owacjom po spektaklu nie było końca, brawa długo nie milkły, a odtwórcy głównych ról i Zakrystiana -Dariusz Machaj. choć rola to niewielka, ale świetnie i zaśpiewana i zagrana, nagrodzeni zostali szczególnie rześnymi. Trochę może ciszej było, gdy pojawił się Jakub Gaska, ulubieniec publiczności w produkcjach operetkowych i musicalowych, w operze jednak nie został chyba najlepiej odebrany.

Dyrektor Kamila Lenzion postawiła sobie bardzo wysoko poprzeczkę. Publiczność będzie oczekiwała szybko kolejnych produkcji operowych na nie niższym poziomie.

Jolanta M. Kozak

SKUPIAMY MŁODY BIZNES I NAUKĘ

Rozmowa z Tomaszem Szymajdą, prezesem zarządu Puławskiego Parku Naukowo - Technologicznego

Jak Pan ocenia z perspektywy czasu pomysł powołania w Puławach Parku Naukowo - Technologicznego? Czy był potrzebny?

To już ponad 10 lat funkcjonowania Puławskiego Parku Naukowo-Technologicznego. Po takim czasie działania łatwiej nam ocenić zasadność podejmowanych przez władzę miasta decyzji. Ja ją dzisiaj oceniam bardzo pozytywnie. Park dzisiaj to miejsce, które skupia młody biznes, naukę tą ulokowaną na polskich uczelniach i instytutach. Puławski Park to miejsce, które żyje realizując zadania związane z rozwojem przedsiębiorczości. To również miejsce, które jest motorem napędowym w zakresie rozwoju przedsiębiorstw dla Miasta Puławy ale też i dla całego regionu województwa i znacznej części Polski Wschodniej.

Spróbujmy przedstawić Park w liczbach...

Puławski Park Naukowo-Technologiczny to około 160 firm w jednym

miejscu. 40 najemców i ponad 120 wirtualnych biur. Tylu przedsiębiorców zaufało naszemu profesjonalizmowi i zdecydowało się na współpracę.

PPN-T to 12 tys. m2 powierzchni w tym 1180 m2 powierzchni konferencyjno-szkoleniowych i ponad 300 bezpłatnych miejsc parkingowych.

Mówiąc o liczbach nie sposób nie wspomnieć o spotkaniach, konferencjach, spotkaniach edukacyjnych czy wydarzeniach związanych z prowadzeniem przez Park projektów unijnych

odbywających się na terenie naszego obiektu konferencyjnego. Tylko w 2022r. ich łączna liczba wynosiła 142.

W spotkaniach tych wzięło udział około 3607 uczestników, a należy zauważyć, że rok 2022 to rok gdzie obowiązywały ograniczenia związane z pandemią. Przez okres od kiedy zarządzam Spółką liczby te można kilkakrotnie pomnożyć.

Jeśli chodzi o liczby to również 52 porozumienia zawarte min. z kla-

strami, największymi ośrodkami naukowymi i uczelniami w regionie i w Polsce, jak również z jednostkami samorządu terytorialnego jak i wykonawcami usług, z którymi współpraca okazała się niezbędna do tworzenia właściwego klimatu i zadań wykonywanych przez Park.

Na jakie wsparcie mogą liczyć startupy?

Puławski Park Naukowo-Technologiczny na przestrzeni ostatnich lat wypracował szereg usług, które jest w stanie na dzień dzisiejszy świadczyć na rzecz rozwoju startupów. Usługi te należy podzielić na dwa bloki tj. usługi podstawowe, do których możemy zaliczyć najem pomieszczeń oraz specjalistycznego sprzętu, a także usługi specjalistyczne, w ramach których świadczymy różnego rodzaju doradztwa biznesowe. Tak kompleksowo przygotowana oferta spowodowała, że zainteresowanie PPN-T przerosło nasze oczekiwania. Na dzień dzisiejszy, tak jak już wspominaliśmy z Parkiem w Puławach związanych jest ponad 200 podmiotów.

W PPNT siedzibę mają laboratoria?

Tak. Na terenie PPN-T działa kilka laboratoriów mających w swoim działaniu ściśle określone zadania i prowadzące unikatową działalność. Na naszym terenie znajdują się laboratoria, których wyposażenie jest porównywalne do znanych laboratoriów badawczych na terenie Europy. Pracuje w nich wysoko wykwalifikowana kadra. Ze znajdujących się tu należy wymienić:

Laboratorium formowania wtryskowego metali - Metal Injection Moulding (MIM), którego linia do produkcji metodą MIM pozwala na wyprodukowanie elementów konstrukcyjnych z materiałów takich jak stopy żelaza w tym stale stopowe, nikiel, wolfram, tytan itd., w technologii bez ubytkowej. Od 2018 r. część tego laboratorium przejęła firma JG Group, która uruchomiła produkcję narzędzi wykonanych z węgla spiekane i cały czas wdraża produkcję na terenie tego laboratorium. Jednym z ostatnich sukcesów Firmy jest zastosowanie technologii MIM do produkcji swoich wyrobów. Firma ta ma szansę na objęcie pozycji lidera na krajowym rynku wśród firm zajmujących się produk-

cją i kompleksową obsługą serwisową narzędzi do obróbki metalu a profesjonalna kadra gwarantuje fachową obsługę i utrzymanie długofalowych relacji biznesowych z klientami.

Kolejnym zasługującym na uwagę jest Laboratorium Tworzyw Biodegradowalnych Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Nowych Syntezy Chemicznych

Zakład Technologii Organicznych

Główną część Zakładu stanowi Laboratorium Tworzyw Biodegradowalnych, które specjalizuje się w przetwórstwie

i badaniach tworzyw. Laboratorium jest wyposażone w nowoczesny park maszynowy i oferuje usługi w zakresie kompleksowej analizy tworzyw i ich właściwości pod względem termicznym, spektroskopowym, reologicznym i mechanicznym, jak również przetwórstwo materiałów polimerowych metodą wytłaczania, wtrysku, prasowania, termoformowania, walcowania. W laboratorium INS Sieć Badawcza Łukasiewicz można również uzyskać otrzymanie granulatów, folii oraz detali w skali wielkolaboratoryjnej.

Główny obszar prac badawczych prowadzonych w Laboratorium dotyczy opracowania technologii wytwarzania biodegradowalnych materiałów polimerowych na bazie surowców pochodzenia naturalnego.

Kolejnym laboratorium wyróżniającym się unikatowym profilem działania jest Laboratorium Związków Biologicznie Aktywnych Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Nowych Syntez Chemicznych

Zakład Ekstrakcji Nadkrytycznej To tylko z nazwy skomplikowana nazwa. W rzeczywistości badania i procesy prowadzone w laboratorium obejmują m.in. niekonwencjonalne wykorzystanie właściwości sprężonego dwutlenku węgla w stanie nad- i subkrytycznym zarówno w procesach rozdzielania, jak i ekstrakcji. Laboratorium to pozyskuje substancje pochodzenia naturalnego takie jak barwniki, farmaceutyki związków biologicznie czynnych, dokonuje ekstrakcji substancji czynnych z leków, witamin rozpuszczalnych w tłuszczach oraz ekstrakcji antyoksydantów. Na zgromadzonej w laboratorium specjalistycznej aparaturze, można pozyskać olejki eteryczne, wzmacniacze smaku i zapachu stosowane później w przemyśle kosmetycznym, farmaceutycznym czy spożywczym.

Na uwagę zasługuje tu wyposażenie w bardzo profesjonalne urządzenia i instalacje laboratoryjne jak choćby instalacja do destylacji molekularnej, czy też instalacja do destylacji próżniowej z kolumną rektyfikacyjną. Tu też znajdziemy urządzenia takie jak

aparatus do ekstrakcji ditlenkiem węgla w stanie nadkrytycznym czy wielorakie chromatografy. W tym miejscu zachęcam Państwa do zapoznania się z ofertą tego laboratorium na stronie INS Sieć badawcza Łukasiewicz.

Mówiąc o laboratoriach znajdujących się na terenie Parku należy również wymienić Laboratorium Bioprocessów, Pion Technologii i Rozwoju, Grupa Azoty Zakłady Azotowe Puławy S.A.. Tu również zachęcam do zajrzenia na stronę Zakładów Azotowych ja jedynie nadmienię, że Grupa Azoty Puławy, jako producent wysokiej jakości chemikaliów do zastosowań przemysłowych, nieustannie dokłada starań, aby zarówno stosowane procesy produkcyjne, jak i wytwarzane produkty, uczynić przyjaznymi dla środowiska naturalnego. Posiada ugruntowaną na rynku pozycję wytwórcy nawozów mineralnych.

Rozmawiając o tym laboratorium należy wspomnieć, że to właśnie w Laboratorium Bioprocessów Z.A zostały uruchomione badania nad produkcją kwasu bursztynowego z produktów biodegradowalnych. Kwas ten jest bursztynowy jedynie z nazwy a w rzeczywistości to biały proszek rozpuszczalny w gorącej wodzie wykorzystywany między innymi w przemyśle spożywczym i farmaceutycznym.

Jakie projekty w najbliższym czasie Park chce realizować?

W najbliższym czasie chcielibyśmy kontynuować realizację projektów wspierających rozwój młodego biz-

nesu na terenie Polski Wschodniej, w tym w szczególności na terenie miasta Puławy. Myślę, że już dzisiaj znajdujemy się na takim etapie, że nie wszystkie planowane działania możemy realizować ze wsparciem środków zewnętrznych. Wiele działań, czy to w zakresie rozwoju biznesu, czy też szeroko rozumianej edukacji jesteśmy w stanie realizować samodzielnie, wykorzystując przy tym zdobyte doświadczenie i wewnętrzne zasoby kadrowe.

Jaką ofertę ma PPN-T dla przedsiębiorców?

Poza wspomnianym już wcześniej wsparciem dla Startupów Park ma zadanie wsparcia dla transferu nowych technologii do sfery biznesu oraz łączenie firm ze względu na profil działania, czy uzupełnienie procesów produkcji. Wartością dodaną działalności firmy w Inkubatorze jest możliwość nawiązania kontaktów i współpracy z innymi lokatorami.

PPN-T oferuje przedsiębiorcom przystosowane i wyposażone pomieszczenia biurowe, pomieszczenia laboratoryjne do adaptacji i wyposażone pomieszczenia produkcyjno-usługowe.

Inkubator Technologiczny dysponuje kompleksem laboratoryjno-biurowo-produkcyjnym.

Dla nowo powstałych firm PPN-T oferuje działania inkubacyjne, które ułatwiają przetrwanie we wstępnej fazie funkcjonowania i dalszy rozwój (preferencyjne stawki czynszu, wyposażenie).

Każdy przedsiębiorca chcący aplikować do Parku powinien zapoznać się z dokumentacją jaką należy złożyć podczas procesu inkubacji oraz złożyć wniosek aplikacyjny.

Po pozytywnym przejściu procesu inkubacyjnego każdy z przedsiębiorców ma dostęp na preferencyjnych warunkach do usług takich jak: wynajem sal szkoleniowych, konferencyjnych i powierzchni wystawowych, możliwość pozyskania regałów na cele umebliowania biura, czy też bezpłatnej promocji na stronie Parku. Przedsiębiorcy mający swoją siedzibę na naszym terenie mogą również skorzystać z usług doradczych w zakresie prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej świadczonych przez Fundację Puławskie Centrum Przedsiębiorczości.

Jolanta M. Kozak

KABAKO GRUPPE - RODZINNA PASJA DO TWORZENIA ZDROWYCH PRODUKTÓW I INNOWACJI

Opole Lubelskie to miejsce, w którym od prawie trzydziestu lat działa firma rodzinna o nazwie Kabako Gruppe. To firma z historią pełną pasji do tworzenia zdrowych produktów i wspaniałych smaków w trosce o jakość i ciągle dążenie do innowacyjności. Rodzina założycieli Państwo Kołodziejczyk, od samego początku, postawili na produkcję naturalnych produktów spożywczych. To podejście sprawiło, że firma szybko zdobywa zaufanie klientów i zyskała kluczowe miejsce na rynku. Początkowo zajmowała się produkcją przecierów owocowych i mrożonych owoców. W 2018 została właścicielem OSM w Opolu Lubelskim i tym samym poszerzyła swoją działalność o produkcję galanterii mleczarskiej.

Firma posiada dwa zakłady: mroźnię „Mrożone Ogrody”, i mleczarnię „Mleczne Ogrody”. Zakład produkcyjny „Mrożone Ogrody”, to przetwory owocowe i mrożone owoce. Proces produkcji od samego początku do końca jest kontrolowany, aby zapewnić jak najwyższą jakość i świeżość produktów. Obydwa zakłady spełniają najwyższe standardy jakościowe potwierdzone międzynarodowymi certyfikatami IFS LOGISTICS, IFS FOOD, BRC, KOSHER oraz EKO pozwalającą nam produkować i sprzedawać swoje produkty z oznaczeniem ich jako produkt ekologiczny. Owoce pochodzą od lokalnych rolników z terenów nadwiślańskich nie skażonych ciężkim przemysłem, dzięki czemu mają jedyny w swoim rodzaju smak

i są bogate w wartości odżywcze. Firma dba również o to, aby w pełni zachować naturalne walory owoców dlatego nie są stosowane dodatki chemiczne i sztuczne konserwanty. Dzięki temu przecieiry owocowe Kabako Gruppe są doskonałym dodatkiem do wielu naturalnych i zdrowych produktów, a mrożone owoce zachowują swój świeży smak i aromat. Dzięki tym działaniom sprzedaż przetworów owocowych cieszy się uznaniem nie tylko w Polsce, ale także na rynkach europejskich i światowych.

Zakład Produkcyjny „Mleczne Ogrody”, specjalizuje się w wytwarzaniu wysokiej jakości produktów napojowych na bazie jogurtu i naturalnych przecierów owocowych, a także

produktów wege opartych na napoju owsianym i przecierach owocowych. Ponadto w ofercie firmy można znaleźć również takie produkty jak: masło, śmietanę czy ręcznie formowane klinki twarogowe z dodatkiem pachnących ziół. Na czele tego segmentu znajdują się napoje na bazie jogurtu i przecierów owocowych, które są doskonałym połączeniem zdrowych i smacznych składników. Jogurt, bogaty w probiotyki i składniki odżywcze, stanowi doskonałą bazę dla różnorodnych smaków owocowych. Dzięki naturalnym przecierom owocowym, napoje są nie tylko orzeźwiające, ale także pełne witamin i minerałów. Wykorzystując potencjał mleczarni i możliwość zastosowania własnych produktów owocowych firma Kabako Gruppe wprowadziła na rynek spożywczy trzy linie produktowe napojów mlecznych i serków tradycyjnych.

W swojej ofercie firma szczególnie pamięta o swoich najmłodszych konsumentach do których skierowała napoje o nazwie Kabakusie w trzech segmentach:

Truskawka Banan to idealne połączenie ulubionych owoców dzieci - soczystych truskawek i słodkich bananów. Jest to doskonały wybór dla małych smakoszy, którzy uwielbiają smak słodkich owoców.

Jagoda Banan to smakowe doświadczenie, które łączy w sobie świeże leśne jagody i aromatyczne banany. Ten wariant „Kabakusi”, to prawdziwa uczta dla zmysłów, która z pewnością zachwyci dzieci i młodzież.

Mango Banan to połączenie tropikalnego smaku mango i kremowego banana. Przywołuje on wakacyjne wspomnienia i przynosi nas na rajskie plaże.

Yogurto owocowe oraz Kabakusie to w 100 % naturalne „jogurty pitne” na bazie owoców i polskiego mleka. Zawierają 70% przecierów owocowych i 30% jogurtu naturalnego. Występuje w sześciu smakach: malina, truskawka, śliwka, wiśnia, czarna porzeczka, mango. Nasze produkty są wyjątkowe nie tylko pod względem smaku, ale także w zakresie wartości odżywczych. Są źródłem witamin, minerałów i białka. Dzięki temu wspierają zdrowy rozwój dzieci i młodzieży.

Produkty te pod nazwą „Jogurtowe Smoothie „Smoothie jogurtowo-owo-owe”, można znaleźć w sieciach handlowych Lidl i Auchan.

W odpowiedzi na rosnącą popularność diet wegetariańskich i wegań-

skich, Kabako Gruppe przygotowała specjalną ofertę produktów wege opartą na napoju owsianym i przecierach owocowych. Ta linia produktów oferuje smaczne i zdrowe alternatywy dla osób, które z różnych powodów zde-

cydowały się wyeliminować produkty pochodzenia zwierzęcego ze swojej diety. Napoje owsiane, w połączeniu z naturalnymi przecierami owocowymi, tworzą doskonale źródło energii i składników odżywczych dla wegan

i wegetarian. Za produkt Yogurto VEGE o smaku truskawki i banana firma została wyróżniona przez ekspertów Złotym medalem w kategorii Wege Przekąska na kongresie GOOD VEGE organizowanym przez BIKO-TECH w Marcu 2023 roku.

Należy podkreślić, że do naszych napojów jogurtowych oraz napojów wege, nie dodaje się cukrów, ani syropu glukozowo-fruktozowego. Napoje są wolne od barwników, konserwantów i stabilizatorów. Zawierają wyłącznie naturalnie występujące cukry. Jedyne napoje na rynku polskim z tak wysoką zawartością owoców.

Kabako Gruppe pamiętając o tradycji produkuje ręcznie formowane twarogi „klinki”. Dodatek specjalnie dobranych ziół nadaje im niepowtarzalny smak i aromat, który doceniają wszyscy miłośnicy oryginalnego tradycyjnego smaku. Dostępne są one pod naszą marką „Mleczne ogrody”, w sieci handlowej Biedronka oraz w sieci handlowej Lidl pod marką „Regionalne Szlaki”

Kabako Gruppe to firma, która nieustannie poszukuje nowych inspiracji i innowacji, aby sprostać wymaganiom i oczekiwaniom swoich klientów. Dzięki temu, produkty KABAKO GRUPPE zdobyły uznanie konsumentów zarówno na rynku krajowym, jak i zagranicznym. Firma z dumą kontynuuje rozwój, oferując szeroką gamę zdrowych i smacznych produktów dla wszystkich, którzy cenią sobie wysoką jakość i niepowtarzalny smak.

W BIŁGORAJU O BIZNESIE I MODZIE

O tym jak pozyskać środki zewnętrzne na rozwój firmy rozmawiali uczestnicy konferencji zorganizowanej w czwartek przez „Panoramę lubelską” oraz Biłgorajską Agencję Rozwoju Regionalnego. Spotkaniu towarzyszył wyjątkowy pokaz mody.

W konferencji udział wziął Andrzej Szarlip, starosta biłgorajski, który mówił o tym, co robi samorząd żeby rozwijać region i wspomagać osoby prowadzące działalność gospodarczą.

– *Nasz powiat stoi przedsiębiorcami. Mamy tu najwięcej zarejestrowanych działalności gospodarczych. To tutaj ludzie są najbardziej zaradni i słynący z tego, że potrafią swoje przedsiębiorstwa prowadzić na wysokim poziomie* – podkreślał.

Starosta mówił o tym, że strategia rozwoju powiatu biłgorajskiego jest ściśle ukierunkowana na rozwój przedsiębiorstw działających na tym terenie. Ze względu na uwarunkowania przyrodnicze samorząd stawia na promocję marki „Roztocze. Rozwoju służyć mają też inwestycje samorządu, takie jak gruntowna przebudowa toru kartingowego w Biłgoraju oraz przebudowa Muzeum Partyzantów Polskich.

Rozwój regionu to także rozwój działających na tym terenie firm. I właśnie o tym, jak finansowo je rozwijać mówili podczas konferencji przedstawiciele Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości, Lubelskiego Regionalnego Funduszu

Rozwoju, Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. oraz Biłgorajskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A.

– *Zapraszam o BARR-u!* – zachęcał Marceli Niezgoda wyliczając, że Agencja ma niezwykle ciekawą ofertę dla wszystkich przedsiębiorców oferując im nie tylko szkolenia, ale także pożyczki i poręczenia. Jak komentowali uczestnicy spotkania, to właśnie ta ostatnia forma wsparcia wydaje im się niezwykle atrakcyjna, bo sprawia, że konieczne nie jest już każdorazowe wpłacanie wadium w przetargach, w których stratują przedsiębiorcy.

Konferencji towarzyszył występ zespołu Energy Girls oraz pokaz mody, który rozpoczęła kolekcja przygotowana przez uczniów Zespołu Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących w Biłgoraju.

Widzowie największymi brawami nagrodzili jednak pokaz kreacji stworzonych przez firmę Karko i projektantkę Agnieszkę Tokarz-Iwanek, pochodzącą z Biłgoraja.

– *Karko to marka odzieżowa plus size, którą założyłam wraz z mężem kilkanaście lat temu. Po tym jak przytyłam 30 kilogramów zobaczyłam, że nie mam się w co ubrać.*

W sklepach nie widziałam dla siebie rzeczy ładnych. Moją misją jest więc projektowanie dla kobiet po ciąży; które mają problemy hormonalne; które lubią siebie takimi jakie są – podkreśla Joanna Karkowska. – Takie kobiety nie muszą nic ukrywać. Nie chcą chodzić w czarnych worach. Chcą czuć się dobrze w swoich kobiecych ubraniach.

***

Podczas spotkania swoją ofertę zaprezentowała m.in. firma Tavex.

– Zajmujemy się inwestycjami w metale szlachetne, czyli złoto, srebro, platynę oraz wymianą walut. Sytuacja związana z epidemią i inflacją sprawiła, że Polacy chcą inwestować, szukając alternatywnych sposobów na to, jak uchronić wartość nabywczą swoich pieniędzy – mówi Wojciech Jonak, z firmy Tavex.

Zwyczajem wydarzeń organizowanych przez „Panoramę lubelską” jest wspieranie lokalnych organizacji i akcji charytatywnych. Tym razem zbierano na prowadzony przez Fundusz Lokalny Ziemi Biłgorajskiej program stypendialny dla wybitnie uzdolnionych uczniów. Swoje Beauty Boxy przekazała na licytację współpracująca z redakcją firma Pure Beauty.

**Agnieszka Kasperska,
fot. Rafał Borowski**

ALICJA

w krainie Roztocza

Centrum Turystyki Wiejskiej ALICJA jest to kompleks, który dysponuje 60 miejscami noclegowymi w pokojach o standardach hotelowych, salą bankietową mieszczącą 300 osób oraz dwie sale szkoleniowe w pełni wyposażone.

Dla wszystkich zainteresowanych proponujemy wypoczynek aktywny, romantyczny pobyt we dwoje, pobyty grupowe, imprezy integracyjne, tematyczne lub okolicznościowe.

Oferujemy wszelkiego rodzaju atrakcje takie jak: balię z jacuzzi, spływy kajakowe po rzece Tanew, wycieczki po Roztoczu, degustację nalewek regionalnych, wędrownki piesze i rowerowe oraz wiele innych.

Serdecznie zapraszamy.

Centrum Turystyki Wiejskiej Alicja Gliny 7 23-415 Księżpol
tel. 785 645 858
603 220 999

ROLA KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

Kształcenie zawodowe to klucz do sukcesu zawodowego. Daje praktyczne, niezbędne na rynku pracy umiejętności. To szybki sposób na zdobycie konkretnego zawodu i przyszłość dla tych, którzy chcą od razu rozpocząć wybraną ścieżkę kariery.

Wielu młodych ludzi po ukończeniu szkoły chce się usamodzielnić i podjąć dobrze płatną pracę, najlepiej w swoim wymarzonym zawodzie. Przez lata niedoceniane szkolnictwo zawodowe w Polsce, oferuje dzisiaj różne formy nauczania zawodu. Dzięki wprowadzonym zmianom, system edukacji zawodowej ewaluuje i coraz lepiej odpowiada na potrzeby uczniów, nauczycieli, szkół, bezrobotnych a także firm poszukujących pracowników.

Szkolnictwo zawodowe umożliwia wszechstronną naukę zawodu na różnych poziomach. Pozwala uczyć się, zarówno młodym ludziom jak i osobom dorosłym, na zdobycie wiedzy kompetencji zawodowych i praktyk, składających się na profil absolwenta przygotowanego do wykonywania określonego zawodu.

W ostatnich latach polskie szkolnictwo branżowe przechodzi znaczące przemiany, które mają istotne skutki dla szkół, firm i rynku pracy. Doskonalone są nowe możliwości nauki, a uczniowie coraz chętniej wybierają nowoczesne formy kształcenia zawodowego. Dzięki wprowadzonym innowacjom i atrakcyjnej ofercie zawodowej, młodzi ludzie są bardziej zmotywowani do uczęszczania na lekcje i odbywania praktyk.

Pozycja kształcenia zawodowego

Pod koniec ubiegłego wieku, szkolnictwo zawodowe w Polsce było zepchnięte na margines. Wykształcenie wyższe cieszyło się większym prestiżem, podczas gdy nauka zawodu była mało popularna. Istniały dwuletnie

szkoły zawodowe i czteroletnie technika, które kończyły się egzaminami zawodowymi i maturą. W latach 1990-2014 obserwowano spadek liczby szkół zawodowych i techników w Polsce. Z powodów finansowych, samorządy zmuszone były do zamykania placówek edukacyjnych generujących duże koszty.

Jednak w ostatnich latach, zainteresowanie nauką zawodu znacząco wzrosło. Młodzi ludzie zaczęli doceniać wartość edukacji branżowej, poszukują szkół, które mogą ich właściwie przygotować do pracy w wymarzonym zawodzie oraz zapewnić im niezależność finansową. Szkołami i kursami zawodowymi zainteresowani są również osoby bezrobotne, które dzięki przekwalifikowaniu się mają szansę na znalezienie dobrej pracy.

„Finansowane przez Norwegię poprzez Fundusze Norweskie 2014-2021 w ramach Programu „Dialog Społeczny - Godna Praca”, Projekt: „Kształcenie zawodowe. Czy warto? Dialog o rynku pracy”.

Supported by Norway through the Norway Grants 2014-2021, in the frame of the Programme „Social Dialogue – Decent Work”, Project „Vocational training. It's worth it! Dialogue about labour market.”

Kształcenie zawodowe

Czy warto? Dialog o rynku pracy.

PRACODAWCY
LUBELSZCZYŻNY

LEWIATAN

Jak dziś wygląda kształcenie zawodowe w Polsce

Od roku szkolnego 2012/2013, edukacja zawodowa była realizowana w trzyletniej szkole zawodowej, czteroletnim technikum, szkole policealnej oraz poprzez kursy kwalifikacyjne i kursy umiejętności zawodowych.

W 2017 roku, w Polsce wprowadzono nową formę edukacji, zastępującą tradycyjne szkoły zawodowe - szkoły branżowe. Szkoły branżowe zostały podzielone na dwa poziomy, z każdym odpowiadającym jednej kwalifikacji zawodowej. Absolwenci szkoły branżowej drugiego stopnia posiadają dwie kwalifikacje zawodowe i tytuł technika. Warto jednak zaznaczyć, że ta ścieżka edukacyjna nie jest obowiązkowa, a naukę można zakończyć na poziomie szkoły branżowej pierwszego stopnia z jedną kwalifikacją.

Wyzwania współczesnego rynku pracy

Rynek pracy stale ewoluuje, co powoduje spadek zapotrzebowania na niektóre grupy zawodowe, a wzrost na inne. Niestety, oferta edukacyjna wielu szkół zawodowych nie spełnia nowych wymagań pracodawców i fir-

my narzekają na brak wykwalifikowanych kadr. Jak można rozwiązać ten problem? Nowoczesne podejście do kształcenia zawodowego może odegrać kluczową rolę w zapewnieniu młodym ludziom lepszych perspektyw zawodowych, co przyczyni się do pozytywnego wpływu na lokalny rynek pracy oraz krajową gospodarkę. Ważne jest jednak, aby sposób i jakość kształcenia były odpowiednie. Niemcy stanowią dobry przykład, gdzie od dawna działa udany dualny system kształcenia zawodowego.

Dobre praktyki w zakresie kształcenia zawodowego

W Polsce zyskuje popularność dualne kształcenie zawodowe, które jest świetnie rozwinięte w innych krajach europejskich (np. Niemcy, Holandia, Szwajcaria). Dlaczego? Przede wszystkim dlatego, że ten model od lat utrzymuje niski poziom bezrobocia wśród młodych ludzi i daje pracodawcom dostęp do wykwalifikowanych talentów, co przynosi korzyści całemu rynkowi pracy. Istotą dualnego modelu jest efektywne połączenie teoretycznej nauki w szkole z praktycznymi zajęciami, które odbywają się w lokalnych przedsiębiorstwach.

Co istotne, uczniowie są traktowani jak prawowici członkowie kadry pracowniczej i otrzymują wynagrodzenie. Odpowiedzialni za wprowadzanie ich w tajniki zawodu są instruktorzy praktycznego kształcenia zawodowego, często doświadczeni pracownicy firmy, którzy posiadają wymagane uprawnienia pedagogiczne. Dwutorowa edukacja pozwala firmom kształcić uczniów zgodnie z ich potrzebami, a absolwenci są świetnie przygotowani do pracy w swoim zawodzie od momentu ukończenia szkoły. Jak zaznacza Dariusz Jodłowski, Członek Prezydium Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego i Prezes Zarządu Pracodawców Lubelszczyzny „Lewiatan”: „Współpraca szkół z dużymi pracodawcami przynosi korzyści wszystkim zainteresowanym. Młode osoby mają bowiem ułatwiony start zawodowy, a pracodawca pozyskuje wykwalifikowanych pracowników, mając wpływ na ich przygotowanie do wykonywania danego zawodu.”

Sukces kształcenia w dualnym modelu zależy m.in. od efektywnej współpracy między placówką edukacyjną a przedsiębiorstwem. Ich wspólnym zadaniem jest opracowanie oferty edukacyjnej, która będzie dostosowana do wymagań rynku pracy.

„Finansowane przez Norwegię poprzez Fundusze Norweskie 2014-2021 w ramach Programu „Dialog Społeczny - Godna Praca”, Projekt: „Kształcenie zawodowe. Czy warto? Dialog o rynku pracy”.

Supported by Norway through the Norway Grants 2014-2021, in the frame of the Programme „Social Dialogue – Decent Work”, Project „Vocational training. It's worth it! Dialogue about labour market.”

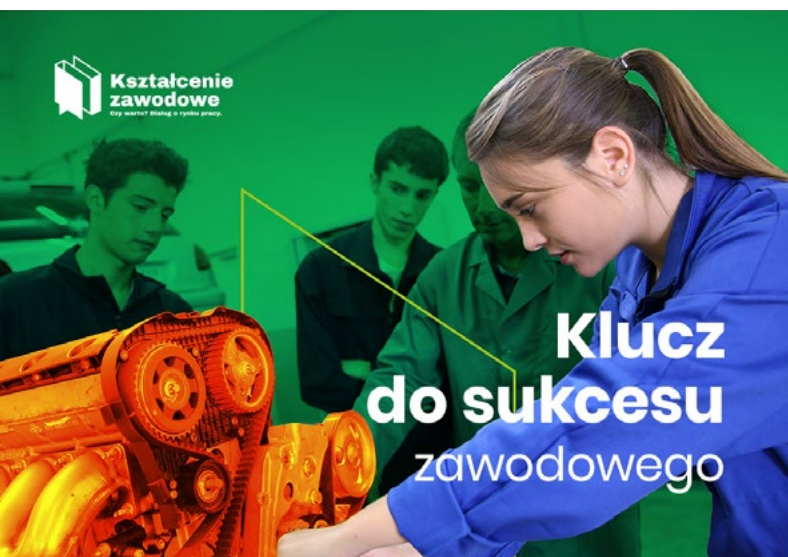
Zdobądź kwalifikacje
w prosty i szybki
sposób

Wejź
do branży IT

Klucz do sukcesu zawodowego

Kształcenie zawodowe w Polsce może być wspierane przez dowolną firmę, która zdecyduje się utworzyć klasę patronacką i zapewnić wsparcie merytoryczne i materialne. Ostatnimi czasy odnotowano rosnącą potrzebę współpracy między instytucjami oświatowymi a firmami na poziomie regionalnym i krajowym. Nadal istnieją też różnice między szkołami w większych i mniejszych miastach. Poprzez wprowadzenie systemu dualnego kształcenia zawodowego, dążymy do stworzenia otwartego i wspierającego środowiska, które zapewni równe szanse zawodowe i zachęci do dalszego kształcenia.

Kształcenie zawodowe jest odpowiedzią na potrzeby systemu: szkoły branżowe borykają się z brakiem nauczycieli, a obecny model nauczania jest zbyt teoretyczny. W związku

z tym firmy wykazują większą chęć zaangażowania się w praktyczne nauczanie zawodu i szkolenie instruktorów. Co istotne, kształcenie dualne może wspierać wspólną strategię regionu w zakresie aktywizacji rynku pracy.

Przedsiębiorstwa, które pragną zaangażować się w kształcenie młodych uczniów, wsparcie swojego personelu oraz regionalny rynek pracy, mogą znaleźć więcej informacji m.in. na platformie Edunet Poland.

Pracodawcy Lubelszczyzny „Lewiatan”

Od samego początku swojej działalności, „Lewiatan” koncentruje się na wspieraniu lokalnego biznesu i ogólnego środowiska społeczno-ekonomicznego. Wyraża to poprzez realizację różnorodnych projektów

na skalę krajową i międzynarodową, które mają na celu przyczynienie się do rozwoju społeczności oraz wzmocnienia lokalnej gospodarki.

W odpowiedzi na potrzeby rynku pracy, Pracodawcy Lubelszczyzny „Lewiatan” ze wsparciem Funduszy Norweskich, zdecydowali się przeprowadzić kampanię informacyjno – edukacyjną w ramach projektu „Kształcenie zawodowe. Czy warto? Dialog o rynku pracy”.

Kampania skierowana jest do pracodawców, pracowników, młodzieży stojącej przed wyborem swojej ścieżki kariery zawodowej oraz osób bezrobotnych, które poprzez przekwalifikowanie mogą znaleźć dobrze płatną pracę.

Więcej informacji na stronie internetowej organizacji: <https://prywatnilublin.org/>

„Finansowane przez Norwegię poprzez Fundusze Norweskie 2014-2021 w ramach Programu „Dialog Społeczny - Godna Praca”, Projekt: „Kształcenie zawodowe. Czy warto? Dialog o rynku pracy”.

Supported by Norway through the Norway Grants 2014-2021, in the frame of the Programme „Social Dialogue – Decent Work”, Project „Vocational training. It’s worth it! Dialogue about labour market.”

Zdobądź dobry zawód

Spełnij marzenia o dającej satysfakcję pracy

O WARTOŚCI W BIZNESIE I NIE TYLKO - KONGRES NAUKI I BIZNESU

Kongres Nauki i Biznesu 2023 to wydarzenie o charakterze naukowo-biznesowym, podczas którego zaproszeni goście podejmowali dyskusje na tematy społeczne, gospodarcze, ekonomiczne i medyczne.

W trakcie paneli dyskusyjnych głos zabrali nie tylko przedstawiciele władz lokalnych (województwa, samorządu i miasta) ale także reprezentanci małych i średnich przedsiębiorców, korporacji oraz naukowcy. Patrząc na mapę województwa lubelskiego dostrzegalny jest wzrost przedsiębiorczości zarówno w zakresie start-upów jak i przenoszenia na jego teren korporacji polskich oraz zagranicznych.

Ważnym elementem w procesie budowania potencjału gospodarczego jest nie tylko zwrócenie uwagi na zaplecze infrastrukturalne, ale także socjalno-medyczno-kulturalne miasta, co sprzyja pozostaniu i działaniu na jego terenie. Wydarzenie było zatem doskonałą okazją do promocji województwa oraz pokazania jego możliwości rozwojowych i innowacyjnych.

Głównym organizatorem Kongresu był dr hab. inż. Artur Paździor, profesor Politechniki Lubelskiej. Wśród gości honorowych, którzy zaszczylili Kongres swoją obecnością byli m.in.: Lech Sprawka – Wojewoda Lubelski, Michał Mulawa – Wicemarszałek Wo-

jewództwa Lubelskiego, dr Krzysztof Żuk – Prezydent Miasta Lublin, Filip Nowak - Prezes Narodowego Funduszu Zdrowia, Mariusz Jedynak – Wiceprezes Zakładu Ubezpieczeń Zdrowotnych, dyrektorzy szpitali, samorządowcy, a także członkowie zarządów największych spółek w Polsce: PZU SA, Orlen SA, LW Bogdanka SA, PGE Dystrybucja SA, PFR Portal PPK.

Podczas Kongresu odbyła się również V Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Wartość w biznesie – Wyzwania zarządzania i finansów w nowej rzeczywistości społeczno-go-

spodarczej, podczas której prezentacje wygłosili przedstawiciele świata nauki z wielu liczących się ośrodków naukowych w Polsce.

Kongres odbył się w dniach 19-20 września 2023 roku, w Lubelskim Centrum Konferencyjnym.

Organizatorem wydarzenia była Fundacja „Europejskie Forum Nauki i Biznesu”. Współorganizatorami byli: Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Lublinie oraz Wydział Zarządzania Politechniki Lubelskiej.

fot. arch. Fundacja „Europejskie Forum Nauki i Biznesu”

NA KONCERTACH NAJWAŻNIEJSI SĄ LUDZIE

Rozmowa z Pauliną
Zofią Banaszak,
założycielką i wokalistką
zespołu Energy Girls

Zespół Energy Girls powstał 5 lat temu. Skąd pomysł na jego stworzenie?

Tak naprawdę to tematy muzyczne towarzyszyły mi od najmłodszych lat. Zastanawiałam się, czy będę tancerką, czy piosenkarką. Mam to szczęście, że w tej chwili realizuję się na obu płaszczyznach. Dzięki darowi, który dostałam z góry, potrafię jedno i drugie. Obie rzeczy przychodzą mi z łatwością. Takie były też moje początki. Był taniec ludowy. Były różne chóry. Był udział w wielu lokalnych konkursach. Gdy miałam 15 lat zaczęłam śpiewać na weselach. Wtedy stopniowo zaczęłam się oswajać ze sceną. W pewnym momencie całkiem naturalnie powstał projekt Energy Girls. Dziś śpiewam w zespole. Na gitarze gra Paulina Szawara, a na perkusji Magdalena Aniela Olyniuk. Są też osoby dochodzące m.in. skrzypaczka albo saksofonistka.

Początki były trudne?

Może nie tyle trudne, co dla mnie nieco intrygujące. Miałam problem z wypowiedzianiem się stojąc na scenie, co na pewno było pewnego rodzaju tremą. Śpiew nie był problemem, ale mówienie już tak i na pierwszych koncertach wyglądałam trochę jak instruktor zumbi, którą wcześniej prowadziłam (śmiech). Potrzebowałam nabrać wprawy żeby nawiązać relację z publicznością. Początki nie były łatwe, zaczynałyśmy od „koncertowania” z zaprzyjaźnionym zespołem Meffis. Grałyśmy wtedy za darmo, a czasami tylko za zwrot kosztów. To był dla nas naprawdę cenny czas, w którym małymi krokami uczyłyśmy się obycia ze sceną, ludźmi oraz organizatorami. Największą frajdę sprawiało nam granie na koncertach charytatywnych, gdzie wiedziałyśmy, że to co robimy ma jeszcze większy sens. Dlatego do tej pory z tego nie zrezygnowałyśmy i nadal staramy się wspierać tych naprawdę potrzebujących. Bywało też tak, że ktoś dzwonił i mówił: „Dziewczyny jest luka między koncertami. Może zagrałybyście pół godziny”. I jechałyśmy wtedy np. w Bieszczady. Ten wysiłek zaowoco-

wał. Teraz gramy wiele koncertów, plenerów, imprez okolicznościowych, zdarzają się też wesela, gdzie pan młody dostaje w prezencie koncert Energy Girls, jeśli tylko ma na imię Mateusz bądź Łukasz. Kręcimy teledyski. Bardzo aktywnie pokazujemy się w mediach społecznościowych.

Energy Girls to zespół disco polo. Dlaczego właśnie ten styl muzyczny?

Jeśli ktoś mówi, że nie słucha disco polo to chyba żartuje (Śmiech). Przy tym stylu jest mnóstwo świetnej zabawy. Ja też go słucham chociaż tak naprawdę słucham wszystkiego. Jestem otwarta nie tylko na drugiego człowieka, ale i na różne poglądy i na różną muzykę. Zresztą nie tylko ja. W Energy Girl jedna z dziewczyn jest bardziej rockowa. Druga grała w kapeli metalowej. Wszystko jest do pogodzenia. Być może z tego wynika nasz sukces, bo nasze koncerty to nie typowe występy disco polo. Stąd się muzycznie wywodzimy. Nasze koncerty to nie jest tradycyjne disco polo kojarzone z muzyką z płyt i śpiewaniem do plastikowego mikrofonu (śmiech). My lubimy rockową muzykę, lubimy in-

strumenty na żywo i to wszystko jest na koncertach obecne.

Jak powstają piosenki?

Na początku nie ufałam sobie i przy szukaniu tekstów posiłkowałam się pomocą znajomych, profesjonalistów albo wierszami. Teraz to się zmieniło. Sama tworzę teksty. Czasami to coś z autopsji, bo staram się czerpać inspirację z mojego życia i tego co mnie otacza. Nie wygląda to tak, że siadam i spisuję słowa. Nagrywam to od razu na dyktafon w formie muzycznej, bo w mojej głowie słowa łączą się już z muzyką. Pisanie tekstów jest rzeczą wyjątkową. Czasami gryzę się w język przygotowując wpis w internecie. Czasami wykasowuję go i piszę od nowa, żeby kogoś nie urazić, albo ukryć jakieś emocje. W piosenkach jest inaczej. Jestem w nich bardzo szczerą. Nie wstydzę się tego, bo tworząc je jestem po prostu artystką. Czasami analizuję swoje teksty podobnie jak osoby, które je słuchają i odkrywam coś, czego o sobie nie wiedziałam. Czasami jestem tajemnicza. Nikt na przykład nie wie, kim jest „M.” o którym śpiewam w jednej z piosenek. Są różne interpretacje: były chłopak, nowy chłopak... Jaka jest prawda, wiem jednak tylko ja.

Piosenki odtworzyć możemy w internecie. Możemy pójść na koncert. Co z płytą?

Ciągle uważam, że jesteśmy dopiero na początku naszej muzycznej kariery, ale skoro pani o to pyta, to może faktycznie już czas na płytę... Na razie nagrywałyśmy tylko promocyjne płytki dla fanów. Nie sprzedajemy ich, tylko rozdajemy. W tym miejscu muszę przyznać, że najważniejsze są dla nas koncerty. Sezon na występy plenerowe zaczynamy majówką i z roku na rok jest ich coraz więcej. Najczęściej występujemy na naszej wspaniałej Lubelszczyźnie i na Podkarpaciu. Ale gramy też m.in. nad morzem, pod Jelenią Górą i pod Poznaniem. I właśnie koncerty najbardziej nas cieszą. Proszę sobie wyobrazić, że kiedy widzę, że jakiś nasz teledysk odtworzono ponad 5 milionów razy albo że klip „Łukasz” w pierwszy tydzień miał 300 tysięcy wyświetleń, to nie robi to na mnie wrażenia. Oczywiście jest to bardzo miłe, ale nie cieszy tak bardzo jak emocje na koncertach. Oczywiście nie można robić kariery

bez internetu i mediów społecznościowych, ale fajnie byłoby tworzyć muzykę i grać ją na koncertach. Widok dobrze bawiących się i śpiewających ludzi, sprawia radość, której nie można niczym zastąpić.

Macie stałych fanów?

Oczywiście. Jest nawet kilku takich, którzy śledzą nas regularnie w mediach społecznościowych i których mogę już chyba nazywać naszymi przyjaciółmi. O tym, że jesteśmy lubiane i doceniane świadczy także to, że spotkania po koncertach – o ile mamy na nie czas – trwają czasami dłużej niż sam występ. Są rozmowy, dawanie autografów, robienie zdjęć, kręcenie tiktoków. Początkowo było to dla mnie trochę kłopotliwe, ale teraz to najwspanialsze momenty, jakie mogę sobie wyobrazić. Mamy też fanów, którzy jeżdżą za nami od koncertu do koncertu. Jest na przykład mama z dwójką dziewczynek. Jedna ma chyba 5, a druga – 11 lat. Są na każdym naszym koncercie w lubelskim. Nawet jak jednego dnia graliśmy 3 koncerty to były na każdym. Zawsze pod samą

sceną. I jak tu nie kochać występów na żywo?!

Pochodzi pani z Hrubieszowa, a pozostałe członkinie zespołu z Chełma i Tomaszowa Lubelskiego. Może karierę łatwiej byłoby robić w stolicy?

Najlepiej jest nam we własnych domach. Zresztą to nasze lubelskie jest bardzo bogate w różne imprezy plenerowe i miejsce pochodzenia i zamieszkania na pewno nam pomaga rozwijać karierę.

Jakie Energy Girls mają plany na przyszłość?

Wraz z rozpoczęciem roku szkolnego zaczynam nowe zajęcia w szkole tańca w Hrubieszowie. Aktualnie realizuje kolejny plan, czyli otwieram taką szkołę także w Zamościu. Trwają właśnie prace nad projektem przebudowy i nad jej reklamami. Muzycznie, w ciągu ostatnich 12 miesięcy wydałyśmy 5 utworów i pracujemy nad powstaniem kolejnych.

Agnieszka Kasperska,
fot. arch. zespołu

KABAKO GRUPPE

